

Hrozná osobnosti církevních dějin aneb trocha špíny na jména z učebnic

Ostrovtip | 18.2.2016 @ 15.10

S mírnou nadsázkou a velmi dvojznačně bych nyní rád „pošpinil“ jinak skvělou reputaci některých osobností z církevních dějin. V žádném případě nejsem církevní historik, o to více však vychází najevo, že i povšechná znalost přivede člověka ke zjištění velmi zvláštního charakteru řady hrdinů ortodoxie.

(1) Tak třeba **Tertulián**, a.k.a. otec latinského křesťanství, nesnášel ženy. A nejen jakoby ve smyslu doslovného výkladu některých pasáží z Bible, ale naprosto příšerně ženám vzkazuje:

Jsi d'áblou bránou, jsi odpečetitelka zakázaného stromu, jsi prvním přestupníkem Božího zákona, jsi ta, která přesvědčila toho, na něž si d'ábel netroufl. Tak snadno jsi zničila Boží obraz, muže! Pro tvé opuštění [Zákona], čili smrt, musel zemřít i Boží syn.

Tertulián mluví, jakoby Boží obraz byl muž a ona ta, která jej zničila. S tím by nesouhlasila ani komplementariánská verze apoštola Pavla!

(2) **Svatý Atanáš**, a.k.a. otec ortodoxie, upíral spasení těm, kdo nebyli pokřtěni ve smyslu jeho trojiční teologie. A to ne proto, že by s nimi měl osobní problém, nebo že by s nimi nedokázal spolupracovat na misijním poli, nebo že by byli součástí jiné, třeba i nekřesťanské skupiny, ale jen proto, že byli pokřtěni špatnou křestní formulí!

Ariáni nekřtí v Otce a Syna, ale ve Stvořitele a stvoření a v Učinitele a dílo. [...] Důsledkem toho voda, kterou vysluhuji při křtu, je nepřínosná a chybí jí zbožnost, takže každý, kdo je jí pokropen, je spíše znečištěn zlým náboženstvím, než vykoupen.

Atanáš zde de facto popírá platnost křtu u těch, kdo byli pokřtěni špatnou formulí. Šlo tu o princip. Já Atanáše ještě chápu, ale mám za to, že v misijně nastaveném hnutí by se mu dostalo políčku, aby to tak moc nepřeháněl.

(3) **Cyril z Alexandrie**, byl zpupný, zbrklý, svárlivý a surový. Panuje podezření, že byl nepřímo zapojen do vraždy svého odpůrce, s nímž filosoficky nesouhlasil. Přesto je nazýván „doktorem Církve“, konkrétně Doctor Incarnationis, tj. „doktor vtělení“. V chrámu sv. Mikuláše na Malé straně je mu věnována veliká socha hned vedle oltáře. Na obrázku dává sv. Cyril Nestoria do klatby. Všimněte si prosím uspokojení v jeho tváři, které mu mučení Nestoria způsobuje a také d'ábelských uší a vyholené hlavy, které Nestoriově na cti nepřidávají.

S. Cyrilli Alexandrini Anathematismi contra Nestorianos

(4) **Martin Luther** byl sprostý hrubián, s nímž nebylo lze rozumně diskutovat o opačném názoru. Byl tlustý, žil nezdravě, dost pil a svými názory nestmeloval, nýbrž rozděloval společnost. Byl obklopen radikály, kteří prosazovali jeho myšlenky násilím. Byl velmi ~~konzistentní~~ tvrdohlavý a dostal se do potyčky s akademickou elitou. Přidejme k tomu fakt, že žil v období invaze z východu a že musel mít mluvčího, který mírně vysvětloval jeho kontroverzní bonmoty. Nepřipomíná vám to někoho?

Jako vejce vejci!

(5) **Skoro všichni ostatní!** S Lutherem jsme přeskočili více než tisíc let historie. Unikl nám například vejlupek Petr Abelard, který udělal své začce dítě a když ho za to její strýc vykastroval, napsal jí, aby se oddala životu jeptišky. Podobný šmejd jako Cyril byl Kalvín, který nechával popravovat své názorové odpůrce, např. ctnostného soka Michaela Servetuse. V novověku pak o podobné případy není nouze. John Wesley byl autoritář snažící se uzurpovat moc v hnutích, která nezaložil, pročež se rozešel se zcela neautoritářsky založenými Moravskými bratry. Sören Kierkegaard, který je svým způsobem otec evangelikálního křesťanství, byl jízlivý asociál věčně řešící nějaké virtuální filosofické trauma, což mu zřejmě zabránilo vzít si svou snoubenku po několika letech tahání ji za fusekli nebo stýkat se se svým bratrem, který se o kontakt s panem filosofem velice snažil.

U letničních je to snad ještě horší: Co známá osobnost, to úlet. Parham byl rasista odtržený od reality, možná i sodomita. Woodworth-Eterová, Pearcyová a Kuhlmanová byly ženy, které by vskutku bývaly měly ve shromáždění mlčet, byť jinak s doslovným výkladem 1Kor 14,34n nesouhlasím, aby se jim bývalo nepovedlo porozbítet sbory a nadělat skandály. Branham a Hinn jsou dobře známí i u nás, namísto nich radši zmíním jména jako A. A. Allen (chlast) a Finis Jennings Dake (sex) a Oral Roberts (prachy).

Aby to ale konzervativní evangelikály nemrzelo, rád bych zmínil George E. Ladda, sukničkáře a pijana, jenž svou duševní inkompetenci, ješitnost a aroganci neskrýval ani na půdě evangelikálního semináře. Kdo by to snad nevěděl, G. E. Ladd je jedním z nejvlivnějších evangelikálních teologů 2. poloviny 20. století. K Laddovi bychom mohli přidat C. S. Lewise, který byl na rozdíl od Ladda po všech stránkách skvělým a ctnostným člověkem, pokud si odmyslíme jeho hrozný tabakismus!

Abych byl přesný, Tertuliána, Atanáše a Luthera mám docela rád i takové, jací jsou. **Tertulián** byl prostě obětí své doby a napsal také hodně dobrých věcí. Například to, že vodní křest neznamená automaticky odpuštění hříchů, což je nejspíš jeden z hlavních důvodů, proč nebyl Katolickou církví nikdy kanonizován. **Atanáš** byl puntičkářský teolog, ale já jej zcela chápu a ctím jeho osobní oběť ve prospěch zdravé kristologie. **Luther** byl nesnesitelný, svým nesnesitelně konzistentním myšlením ale otevřel cestu obnovení důrazu na osobní vztah s Bohem a na teologii kříže, která se mi v této době jeví potřebná jak sůl.

Chci říci, že detailní pohled do církevních dějin může změnit naši představu o tom, co je hezké, dobré a přijatelné. V jedné větě bych to vše rozsoudil asi tak, že zatímco estetika a etika mohou podléhat duchu doby, morálka ne. Případy nemorálnosti, jako jsou vraždy a sexuální hříchy, by měli osobu diskvalifikovat z našeho pomyslného orloje. Finanční skandály také. Pokud ale jde o estetiku vyjadřování (Lutherovy vulgarismy) nebo etiku mezilidského jednání (Kierkegaardovo zbabělství), nebo jen o dobově podmíněné názory (Tertulián a Lewis), můžeme přimhouřit oko. Co myslíte vy? A napadají vás další příklady?

